

Goei'n oamd leu,

't Is luk 'n wek of twee leed'n, dat oonz'n minister 18 miljoen too hef zeg an de Friez'n. Veur 't "bevorderen van de Friese taal". Of zo as minister Hugo de Jonge 't zo mooi zee:

"Jongeren zijn de toekomst. Wat de studenten hier leren, nemen ze straks mee in hun werk als beveiligiger of verzorgende. Juist in die functies is het belangrijk om mensen in hun eigen taal te kunnen aanspreken."

En doar slöt de minister de spieker op zien kop!

Oons eag'n Femke Nijboer, universitair docente an 'n UT in Eanske zee 't kons nog mooier: "Streektaal is 't smeermiddel veur vertrouw'n." En zo ist! Tweants grip oe oonder 't veske. Zet dit mer 's um noar 't Nederlands. Ik ma'j die wa lie'n. Zee leup oons nog niks in de weg. Dat vrös oe op 'n emmer.

Ongeveer 450.000 leu sprekt Fries. Wiej dus nich. Wiej sprekt Tweants, 'n soort van Nedersaksisch. Ongeveer 1,6 miljoen leu in Nederland sprekt Nedersaksisch. Ie könt d'r met terecht van 'n Achterhook tot Dreant. Ie könt d'r zölfs met oawer 'n poal. Bram Agterbos hef d'r in 2019 'n soort van wetenschappelijk oonderzoek noar doan, saam' met Laurens ten Den. Tot in Pool'n, Estland, Letland en Litouwen kwam e good terecht met zien Tweants. En wat dach ie van Denemarken. Doar kom ie d'r ok 'n heel eand met. Doar is 'n pinschwien 'n stekkelveark'n en 'n køkken is 'n kökk'n. Al met al köj dus wa zeg'n da'j met Tweants 'n heel eand wieder komt dan met Fries.

Noe is d'r in 2018 'n belangriek convenaant slot'n: 't Convenaant Nedersaksisch woar de Minister van Binnenlandse Zaak'n en Koninkrijksrelaties hef verkloard dat 't Nedersaksisch 'n beduud'nd, totaal en eagn deel is binn' de sproaksystematiek in Nederland, en oaverheed'n in 't Nedersaksische deel van Nederland hebt too zeg, zo wied as 't kan, zich sterk maakt en saam' warkt um de Nedersaksische sproak in Nederland te hoal'n en te vermeer'n." Kiek, dat bint mooie weur. Mear met mooie weur, he'j nog gin kleur.

D'r geet noe dus 'n hoop geald noar dee Friez'n. Dat gunt wie dee Friez'n vanzölf. Mear a'j bekiet dat 'r veer keer zo völ leu Nedersaksisch sprekt, dan is dat wa luk krom. Doar hoj gin rek'nmesjien veur te wean. D'r mot dus ok meer geald bie veur oons Nedersaksisch.

Noe geet 't geald dá'w kriegt veur dat "hoal'n en vermeer'n " noar Zwolle. Wat oons betreft is dat net te wied vot. Tweants is wa Nedersaksisch. Sallands ok, mear Sallands is dan weer gin Tweants. Dat hebt dee Friez'n dan weer slimmer anpakt. Doar is Fries Fries. 't Zol dus 'n stuk praktischer wean as d'r eargns in Tweante `n soort meldpeunt kwam. Dan geet 't "hoal'n en vermeer'n" van óóns Nedersaksisch, oons Tweants dus, 'n stuk rapper.

`t Möt wat oons betreft dus aans. En dat mo'w ok in Den Haag en Zwolle dudelijk maak'n. In Den Haag he'w sinds `n paar moand wat meer Tukkers. Dee goaw dus seekuz informeer'n. Noe is d'r bije geval, bije geval besteet nich, oavermorn in Den Haag `n vergadering oawer `t zövnde evaluatie rapport van `t Convenaant Nedersaksisch. En d'r bint wat streekttaalambassadeurs dee eerdaags noar Den Haag goat en doar gearn met wat Tweede Kamer leed'n oawer wilt proat'n. Dee hebt a too zeg dat ze oonz'n motie gearn met wilt nem'n. Geet nich sneller as met mail, dat doow toch a wa, mear zo brech `t de boodschop nóg better oawer.

Lang genug kuierd. Wiej doot 'n oproop. Feit'lijks doow d'r dree. Eentje veur oons kabinet, eentje veur Zwolle en eentje veur oons kollezie. En dat doow in't AT, in `t Algemeen Tweants en doar noa veur aandere leu, in 't AN, 't Algemeen Nederlands. Door geet' hen:

Mosie: behaal'n en vermeer'n Tweantse sproak

De road van de gemeente Oldenzel bie meka op 23 april 2024.

Bepoald dat:

- in 2018 't Convenaant Nedersaksisch 'n soort van "in bedrijf" is nomn, woar de Minister van Binnenlaandse Zaak'n en Koninkrijksrelaties hef verkloard dat 't Nedersaksisch 'n beduud'nd, totaal en eagn deel is binn' de sproaksustematiek in Nederland, en oaverheed'n in 't Nedersaksische deel van Nederland hebt too zeg, zo wied as 't kan, zich stark maakt en saam' warkt um de Nedersaksische sproak in Nederland te hoal'n en te vermeer'n;
- het riek de provincie Oaveriesel doar geald veur gif;
- 't binn' t Nedersaksisch grote verschil'n gef;
- d'r in Tweante onmeunig völ idee'n bint um de Tweantse sproak te behaal'n en te vermeer'n.

Oaverweagnd dat:

- Tweants warachtig 't smeermiddel veur vertrouw'n kan wean, oaveral in 't leavn, in de zorg en bie participasietrajekt'n in 't bezunder, as ok in 't zaak'n doan;
- leu zich met Tweants in 'n groot deel van Nederland en zölfs wied oaver 'n poal könt red'n.

Röp 't kabinet op:

- veur 't hoal'n en vermeer'n van 't Nedersaksisch d'r joarliks € 500.000,- noar de proveencie Oaveriesel bie te doon;

Röp de proveencie Oaveriesel op:

- één meldpeunt in Salland én één meldpeunt in Tweante te regel'n woar a'j met idee'n veur 't hoal'n en 't vermeer'n van de Sallandse en Tweantse sproak terecht könt, woardeur leefde veur de sproak en de gaank d'r in grötter wöt;

Röp 't kollezie op:

- blij te wean met dizze mosie;
- as de mosie d'r deur is, deur te stuur'n noar alle leed'n van 'n Tweede Kamer (noar alle Tukkers in de Tweede Kamer in 't bezunder), noar de proveencie Oaveriesel, en noar de aandere Tweantse gemeenten;

En geet vedan met woar a'w met bezig wann'

Motie: Behouden en bevorderen Twentse taal

De raad van de gemeente Oldenzaal in vergadering bijeen op 23 april 2024.

Constaterende dat:

- in 2018 het Convenant Nedersaksisch in werking is getreden, waarbij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het Nedersaksisch erkent als een wezenlijk, volwaardig en zelfstandig onderdeel van de taalsystematiek binnen Nederland, en overheden in het Nedersaksische deel van Nederland zich hebben verplicht, voor zover dat in hun vermogen ligt, zich in te spannen en samen te werken om de Nedersaksische taal in Nederland te behouden en te bevorderen;
- het rijk de provincie Overijssel hiervoor financieel ondersteunt;
- er binnen het Nedersaksisch grote verschillen zijn;
- er in Twente veel initiatieven zijn om de Twentse taal te behouden en te bevorderen.

Overwegende dat:

- het Twents werkelijk het smeermiddel voor vertrouwen kan zijn in de maatschappij, in het bijzonder in de zorg en bij participatietrajecten, als ook in het bedrijfsleven;
- men zich met Twents in een groot deel van Nederland en zelfs ver over de grens verstaanbaar kan maken.

Roept het kabinet op:

- de bijdrage voor het behouden en bevorderen van het Nedersaksisch richting provincie Overijssel te verhogen met een extra jaarlijkse bijdrage van € 500.000,-;

Roept de provincie Overijssel op:

- één meldpunt in Salland én één meldpunt in Twente te realiseren waar initiatieven voor het behouden en bevorderen van de Sallandse en Twentse taal ingediend kunnen worden, waardoor betrokkenheid en slagvaardigheid wordt vergroot;

Roept het college op:

- de motie te omarmen;

– de motie te verspreiden onder de leden van de Tweede Kamer (in het bijzonder naar de Tukkers in de Tweede Kamer), naar de provincie Overijssel en naar de andere Twentse gemeenten;

En gaat over tot de orde van de dag.

Bijlagen ter ondersteuning

1.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/convenanten/2018/10/10/convenant-nedersaksisch>

2.

<https://www.ad.nl/enschede/streektaal-is-een-onmisbare-schakel-op-de-universiteit-het-smeermiddel-voor-vertrouwen~a5372787/>

16-03-24: Femke Nijboer, universitair docent aan UT > streektaal is een onmisbare schakel op UT > Het smeermiddel voor vertrouwen > om de gezondheidszorg te verbeteren is het essentieel dat patiënten en onderzoekers elkaar verstaan en vertrouwen: "Vertrouwen en een gevoel van wederkerigheid zijn nodig om de deur open te zetten voor verandering."

3.

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Nedersaksisch>

In Nederland wordt het aantal sprekers (2005) thuis op circa 1,6 miljoen geschat en het totale aantal sprekers op 2,15 miljoen.

4.

<https://www.tubantia.nl/regio/hoe-ver-kom-je-in-duitsland-met-de-twentse-taal~a1981f5b/>

16-02-19: Onderzoek Laurens ten Den en Oldenzalers Bram Agterbos:

Twents in Estland

Hoe ver je qua afstand in Duitsland kunt komen met het Twents? Laurens: „Heel ver. Ik was eens bij een lezing van een Neerlandicus uit Hellendoorn, Jan Bouwhuis. Hij was Duitsland ingetrokken voor een soortgelijke test. Hij wilde weten hoe ver je komt in 't plat.”

De resultaten verbaasden de Twentse theatermaker. „Richting het zuiden in Duitsland had hij het moeilijk, maar naar boven, richting Hamburg, verstonden ze hem overal. Wat schetste mijn verbazing: met zijn oud-Hellendoorns kwam hij zelfs in Polen, Estland, Letland en Litouwen terecht. Daar verstonden ze dus gewoon Twents! En ook in een gedeelte van Denemarken werd hij nog verstaan.

Vooral van Estland en Letland had ik dat nooit gedacht. Maar wat bleek? Midden in Tallinn staat een kerk, met bovenop de naam: 'Kiek in de kuk'. Een soort kijken in de keuken op z'n Twents: kieken in 'n kökken. Ook dat bleek dus ook nog bij het Nedersaksisch taalgebied te horen."

Conclusie: Twents over de grens werkt verrassend goed. „En dat ik had echt niet verwacht. Ze zullen me allemaal wel raar ankieken, dacht ik“, zegt Bram. „Maar je kunt er echt een heel eind mee komen.“

Laurens: „Wat mij vooral opviel: ze vinden het niet raar, ook de jongeren niet. Bij de ouwelui die platduuts praten kun je nog veel verder komen, maar ook jongelui accepteren het als je Twents praat.“ Met een knipoog: *“Dat lik mie noe wa bewèzen.”*